

02 FEB 2009

Postadresse:
Postboks 8059
Dep

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Justisdepartementet
Kriminalomsorgsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

JUSTISDEPARTEMENTET	
02 FEB 2009	
SAKSNR:	200502517
AVD/KONT/BEH:	KOA/DUS ET
DOK.NR.	103
ARKIVKODE:	452

Besøksadresse:
Hausmannsgt.
23-25

Internett:
www.imdi.no

E-post:
post@imdi.no

Sentralbord:
24 16 88 00

Telefaks:
24 16 88 01

Org.nr.
987 879 696

DERES REF
200502517-/TRH

VÅR REF
08-03436 - akj

DATO
27.01.2009

Høring – NOU 2008: 15 om barn og straff

Det vises til utredningen "NOU 2008: 15 Barn og straff – utviklingsstøtte og kontroll". I det følgende presenteres Integrerings- og mangfoldsdirektoratets (IMDi) kommentarer til utredningen.

Begrepsbruk

Av mandatet fremgår det at: "Utvalget skal ta omsyn til at mange av dei unge lovbrytarane i målgruppa som har utanlandsk bakgrunn, kan ha særlege behov utover det dei har felles med unge som er født og har vokse opp her i landet." IMDi ser dette som nødvendig og viktig, men det er uklart hva utvalget legger i utenlandsk bakgrunn. Betyr det personer uten norsk statsborgerskap, barn som ikke er født og oppvokst i Norge eller annet? IMDi viser i denne sammenheng til SSBs begreper, som skiller mellom *innvandrere* og *norskfødt med innvandrerforeldre*. Det ville være hensiktsmessig om Regjeringen i fremtidige dokumenter til Stortinget anvendte disse begrepene, som erstatning for mer upresise begreper.

Kunnskapsgrunnlag

I mandatet vises det til at pr 12.09.2005 hadde 7 av 11 registrerte innsatte under 18 år utenlandsk statsborgerskap. IMDi vil peke på at tallene verken sier noe om hvor mange av de innsatte med utenlandsk statsborgerskap som er permanent bosatte i Norge eller om hvor mange av de unge lovbryterne som selv har innvandret eller har foreldre som har innvandret. Det er grunn til å understreke at statistikken det vises til ikke gir et bilde av andelen unge med utenlandsk bakgrunn i norske fengsler. IMDi ser positivt på at utvalget har valgt å foreta en egen undersøkelse av straffesaker mot barn som metode for å få innsikt i saksfeltet, men også denne gir mangelfull informasjon om unge lovbrytere med innvandrerbakgrunn. I gjennomgangen av eksempler fra sakene brukes det upresise betegnelser om de unge som "norsk

statsborger med pakistansk bakgrunn" (eks. s 37) eller "fra Irak" (s. 33), som gjør det til et åpent spørsmål om ungdommene er født og oppvokst i Norge eller om de er nyankomne flyktninger. Det er ingen systematisk beskrivelse av sakene med henblikk på innvandringsgrunn, botid, om de selv har innvandret (og i så fall på hvilket grunnlag) eller om de er født i Norge med utenlandsfødte foreldre. Utredningen sier med andre ord svært lite om hva som kjennetegner gruppen av unge lovbyggere med "utenlandsk bakgrunn", og begrunner heller ikke hvorfor dette er en gruppe som kan ha særskilte behov.

Forskning og forsøk

Utredningen har et eget kapittel om forskning og forsøksprosjekter. IMDi savner forskning og forsøksprosjekter som har hatt innvandrere som målgruppe. Vi finner heller ingen av disse i Litteraturlisten. Eksempler på forskning som utredningen med fordel kunne ha trukket frem er Inger Lise Liens rapport *Ubegripelig ung – kriminalitetsforebygging og gjengbejempelse i innvandrer miljøene (NIBR-rapport 2004:14)* og KRUS rapport 1/2007 *Overgang fra fengsel til frihet – løslatelse av unge med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn*. Disse rapportene omhandler henholdsvis veien inn i fengsel og veien ut av fengsel, og er kilder til informasjon om barn som er innvandret eller som har foreldre som er innvandret som er relevant i denne sammenheng. Det er dessuten sagt i mandatet at utvalget skal se på oppfølging etter straffereaksjon. I rapporten *Overgang fra fengsel til frihet – løslatelse av unge med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn* er det blant annet foretatt en kunnskapsinnhenting og analyse av anbefalinger i norsk og nordisk litteratur som er relevant for målgruppen.

I den samme rapporten er det også skissert et prosjekt med overgang fra fengsel til frihet for unge lovbyggere med innvandrerbakgrunn. Noen av de viktigste elementene i prosjektet er tverrfaglig samarbeid og bruk av mentor med innvandrerbakgrunn.

Hensyn til særlige behov

IMDi kan ikke se at utredningen følger opp spesifiseringen i mandatet om å ta hensyn til særlige behov hos de unge lovbyggere med innvandrerbakgrunn. Utvalget foreslår at alle barn det tas ut tiltale mot skal underlegges en kartlegging før saken pådømmes av en domstol. Kartleggingen av siktede og siktetes familie skal brukes til å si noe om hvilket innhold effektive tiltak bør ha, hvilken intensitet det er nødvendig å ha på tiltakene og på hvilken måte tiltakene skal gjennomføres. Blant utvalgets forslag til hva kartleggingen kan omfatte er "vurderinger av kulturelle eller etniske temaer, der familien opplever vansker eller konflikter som knytter seg til kulturell, etnisk eller religiøs tilpasning". Det er ikke klart hva utvalget legger i dette. IMDi etterlyser en konkretisering av hva som kan utgjøre kulturelle og etniske temaer og en drøfting av hvorfor slike temaer bør vurderes og hvordan dette skal kartlegges. Spørsmålet om hvilken kompetanse det fordrer hos kartleggeren å skulle "vektlegge kulturelle og etniske temaer" bør belyses i denne sammenheng.

De generelle forslagene positive for barn med innvandrerbakgrunn

IMDi ser allikevel at mange av forslagene i utredningen kan være viktige for barn som er innvandret eller som er norskfødte med innvandrerforeldre, for eksempel det gjennomgående fokuset på foreldresamarbeid og å bruke foreldre, familie og nettverk som ressurs. Dette gjelder også forslaget om å gi økonomisk reisestøtte til familien (for å kompensere for at nærhetsprinsippet fravikes) slik at barn kan ha kontakt med sin familie under fengselsopphold.

Videre ser vi det som svært positivt at barnevernets rolle klargjøres og styrkes både ved varetekt/pågrep og i de flerfaglige teamene som forslås opprettet ved hver regions enhet for unge domfelte og som skal ha oppgaver knyttet til soning og løslatelse. Fokuset på tilrettelegging for et liv etter soning er viktig. IMDi viser i denne sammenheng til tidligere omtalt rapport.

Behov for økt kunnskap og kompetanse

IMDi sier seg enig i at det er viktig at politiet har gode kunnskaper om migrasjon, religion og kulturforskjeller. Politiet bør ha kjennskap til traumer, problemer og særskilte behov som barn med flyktningbakgrunn kan ha. Vi ønsker å understreke at slik kompetanse også vil være en nødvendighet i andre instanser, spesielt innenfor kriminalomsorgen og barnevernstjenesten.

Rekruttering av personer med minoritetsbakgrunn til flerfaglige team

På bakgrunn av utvalgets beskrivelse av at mange av de unge lovbryterne har utenlandsk bakgrunn, bør kompetanse om migrasjonsrelaterte spørsmål vektlegges ved de flerfaglige teamene som foreslås opprettet. IMDi anbefaler også at det arbeides systematisk med å rekruttere personer med minoritetsbakgrunn til de flerfaglige teamene.

Oppsummering

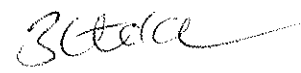
Utvalgets mandat spesifiserer at det i arbeidet med utredningen om barn og straff skal tas hensyn til de ekstra behov som barn med *utenlandsk bakgrunn* kan ha. Det er imidlertid ikke synliggjort i utredningen at dette er gjort og målgruppen er heller ikke nærmere definert eller beskrevet. Det er derfor vanskelig å se om utvalget har tatt hensyn til eventuelle særlige behov hos barn som har innvandret eller som er norskfødte med innvandrerforeldre. Samtidig ser vi at mange av forslagene i utredningen er gode med tanke på barn som er innvandret eller som er norskfødte med innvandrerforeldre, slik som skolegang med leksehjelp under samfunnsstraff, bruk av foreldre som ressurs, fokus på livet etter soning og styrking av barnevernets rolle og ansvar.

IMDi vil anbefale at det i en oppfølging av utvalgets utredning legges vekt på å beskrive *hvem* de unge lovbryterne med utenlandsk bakgrunn er, *hvem* som kan ha særskilte behov knyttet til bakgrunn og *hvilke* behov dette eventuelt er. En kunnskapsbasert redegjørelse for disse spørsmålene er en nødvendig forutsetning for å kunne vurdere når de særskilte behovene kan og skal imøtekommes, og på hvilke måter.

Med hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Osmund Kaldheim
direktør

Bjørn Holden
Leder for Analyse og
tilskudd

Saksbehandler: Agnethe Kjerschow

Kopi: Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/IMA